

Norrköpingis, 9.3.64

Armas Heinrich Mark !

Oled mitmel korral varemalt olnud mulle abiks, mille eest minu siiraim tänu. Julgen seepärast ka nüüd tulle väikese palvega - kas Sa ei saaks veidi lükata takka seda eesti laste kooliküsimuse uurimuskava Norrköpingis. Minu kavast selles asjus olen Sind üldiselt informeerinud, kuid lisan siia juurde siiski veel ära kirja sellest P.M.-ist, mille esitasin siinsele koolivalitsuse direktorile. Sellest saad täpse ülevaate minu ettepanekust.

Asi seisneb nimelt selles, et sinne kooliv.dir. on asjaga kõigiti päri ja tahtis ka teostada, kuid vastuseis tuli sealt, kust seda kõige vähem oli karta - Arbetsmarkn.-styrelsenist. Meie koolivalitsuse direktori H.Blumstrandi telefonilisele järelepärimisele on nad vastanud (Mandorff), et nad enne ei taha midagi kuulda mingisugusest uurimistööst, kui Tombachi asi pole klaar!

Kogu see lugu on piinlikult veider. Nagu Sa näed minu ettepanekust, pole minu kaval midagi ühist T. omaga ja seepärast ei tohiks see olla takistuseks. Mis puutub sellesse, et nad (Arbetsm.) on "satsanud" üle saja tuhande T. peale, siis ei ole ometi mina ega Norrköpingi Linna Koolivalitsus selles süüdi. Pealegi ei nõua minu töö mingit uut "satsamist", sest kohalikud kulud kannab siinse koolivalitsus ja minu arhiivitöölise "palk" jookseb ju ka praegu nende arvel. Kas see läheb raamatukogu või koolivalitsuse kassapidaja kaudu, ei tohiks neile olla tähtis. Pealegi peaks see olema Arb.m.s huvides, et inimesi rakendada otstarbekamalt. Minu töö koolivalitsuse juures saab olla ratsionaalsem ja kvalifitseeritum, kui see, mis ma praegu teen raamatukogus.

Sellest pikast jutust järgneb järgmine lühike palve: kas Sina ise, või mõni teine (Mihkelson?), kel on Mandorffiga kontakti, räägiks temaga. Kui see on tehtud ja roheline tuli uksel, siis tuleb meie koolivalitsuse direktor oma ettepanekuga. Asi peaks olema lihtne. See puudutab minu arust ju ainult ühe arhiivitöölise ühe asutuse juurest teise paigutamist.

Kiri kipub pikale venima. Lõpetan ja helistan kolmapäeval, siis ehk võin oma juttu täiendada.

T e r v i t a d e s

Sinu

Jaan Kesk

P.M.

om undersökning rörande estniska skolbarn i Norrköping

Allmänna synpunkter

Den estniska minoritetsgruppen i Norrköping utgör för närvarande c:a 1.000 personer. De flesta är svenska medborgare och väl anpassade i samhället. Deras barn går i skolor här och lär sig svenska som modersmål. Samtidigt vill de bevara sitt modersmål (estniska) och bibehålla sina kulturtraditioner. Under de första tiden - närmare tjugo år - har de lyckats, tack vare egna organisationer och kompletteringskolor, som får god hjälp och stor förståelse från svenska samhället.

Det är ganska unik företeelse att samtidigt lära två språk som modersmål. Det finns knappast några undersökningar i denna fråga och fenomenet är nästan okänt i den pedagogiska litteraturen. Därför har en undersökning bland estniska skolbarn i Norrköping stor betydelse, inte bara för att lösa praktiska pedagogisk-metodiska problem, utan också i kulturhistorisk bemärkelse.

Målsättning

Undersökningens syfte är rent pedagogisk och kulturhistorisk. Resultatet av undersökningen användes endast för ovanstående ändamål. Det kan ge:

1. Bättre och objektivare bedömning av språksituationen.
2. Nya impulser för undervisningsmetodik.
3. Värdefull upplag för nya läroböcker.
4. Ett underlag för fortsatt forskning om samma problem - ett problem, som har blivit högaktuellt just nu - inte minst för utlandssvenskar (Se Myrdal-Årvidssons motion i Förets kammaren nr. 331 år 1963)

Undersökningens uppläggning

Undersökningen omfattar alla estniska barn, som är födda 1940 och senare, vilka går eller har gått i skolan i Norrköping, d.v.s. under en period där de estniska barn började sin skolgång här som tvåspråkiga. Undersökningen sker i tre olika grupper. Huvudgruppen består av skolbarn, som närvarande går i de obligatoriska skolor och samtidigt läser sitt modersmål i estniska kompletterings-skolan. Sidogrupperna omfattar barn i förskoleålder och de som går i högre skolor

Undersökningens variabler är ordföräd, skolbetyg, skriftlig och muntlig framställningförmåga. Som u. metoder användes: grupptester för olika åldersgrupper, enkät och personliga intervjuer. Mer detaljerat upplägningschema framlägges senare.

Genomförande

Undersökningens genomförande ska ske i samarbete med fil.dr. T.Kunnapas (docent vid Stockholms universitet) som har lovat hjälpa till med sammanställningen av enkät, tester och frågelistor samt med bearbetningen av det insamlade materialet. Dessutom konsulteras i specialfrågor fil.lic. H.Jünes (rektor för Estniska gymnasiet i Stockholm), fil.mag. H.Keretell (rektor för estniska kompletterings-skola i Eskilstuna) och fil.kand. J.Viira (aktuarie vid utredningskontoret i Norrköping).

I samråd med ovanstående personer skall undersökningen genomföras i tre stapper:

1. Upprättande av register.
2. Färdigställande av enkät, tester och frågeformulär. Provtestning och kontroll av resultaten i provtestning.
3. Insamling av data dels genom skriftliga enkäter och tester, dels genom personliga intervjuer och dels genom bearbetning av övriga källor (skolarkiv m.m.).

Sedan kommer bearbetning och analys av insamlade materialet, redovisning av resultaten och slutsatser.

Sammanfattning

En undersökning av estniska skolbarns språkförhållanden är av utomordentlig betydelse för en fortsatt framgångsrik undervisning i kompletteringseskolor. Samtidigt kan de ge värdefullt material för allmänna kulturhistoriska studier. Norrköping har de bästa förutsättningar för att en sådan undersökningen skall lyckas därför att:

1. Norrköping är en lagom stor stad att genomföra arbetet effektivt.
2. I Norrköping bor tillräckligt stort antal estniska barn, som bildar normalt underlag för resultatets validitet.
3. Norrköping har en kompletteringseskola som betraktas som mönsterskola bland de andra 25-talet (inspationsrapport från skolinsp. mag. H. Rajamaa).

(Jaan Kask)

föreståndare för Norrköpings kompletterings-skola